

Kanadská

21/08

9. októbra

mozaika

Každé dva týždne bezplatne na Vašom stole e-mailom alebo poštou.

Predvolebné debaty a voľby

Vo štvrtok 2. októbra sa v Ottawe uskutočnila predvolebná debata v anglickom jazyku, na ktorej sa zúčastnili predsedovia piatich najväčších politických strán - Stephen Harper (Konzervatívci), Stéphane Dion (Liberáli), Gilles Duceppe (Québecký blok), Elizabeth May (Strana zelených) a Jack Layton (Nová demokratická strana). Debata vo francúzštine prebehla v rovnakom zložení o deň skôr. Hlavnou témou bola ekonomika, ktorej bolo venované viac času ako obvykle - v čase svetovej ekonomickej krízy je otázka stability a rastu kanadskej ekonomiky kľúčovou. Francúzsku debatu okrem toho ovládala téma kriminality mladistvých. Vládna strana chce na zvyšujúci sa počet páchatel'ov násilných činov vo veku štrnásť až šestnásť rokov reagovať sprísnením trestov. Ďalšou témou, na ktorej sa kandidáti nemôžu dohodnúť, sú dotácie pre kultúru, ktoré mnoho Kanad'anov vníma ako nadmerné, kým iní presadzujú ich zvýšenie. Stephen Harper predstavil aj svoj plán na podporu remeselníkov - tak isto ako veľa západných krajín sa aj Kanada potýka s nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily v mnohých odvetviach. Konzervatívci sľubujú jednorazový bonus dvetisíc dolárov pre každého, kto získa výučný list v jednom z odvetví, kde dopyt prevyšuje ponuku (tesári, mechanici, zvarači, murári, ale aj kuchári alebo kaderníci). Aktuálna je aj otázka volebnej účasti. U etnických menšín (Indiáni, Inuiti, Métisovia) ju podporujú napríklad aj stránky www.elections.ca, ktoré sa snažia priblížiť volebné mechanizmy všetkým týmto skupinám. Volebné miestnosti sa v Kanade otvoria 14. októbra o 7.00 hod. miestneho času na západe a o 9.30 hod. miestneho času na východe - to preto, aby celkové výsledky mohli byť zverejnené čo najskôr.

Ochrana v mrazivých vodách

Národná rada pre vedu a výskum (NRC) spúšťa v Newfoundlandu nový program zameraný na bezpečnostné aspekty oblečenia a člnov určených na pohyb v arktických vodách. Cieľom je sprísniť medzinárodné štandardy týkajúce sa termobielizne, potápačských oblekov a záchranných člnov tak, aby vyhovovali aj v chladnejších podmienkach. Ľudia, ktorí sú nútení opustiť loď vo vodách Severného ľadového oceánu totiž často zamrznú práve kvôli zlému vybaveniu. NRC teraz na figurínach a dobrovoľníkoch testuje člny a bielizeň tak, aby bolo v budúcnosti možné lepšie predchádzať podchladeniu a utopeniu. Súčasťou projektu je napríklad štúdia, ktorá zisťuje vplyv vetra a morských vln na stratu telesnej teploty u ľudí chránených vybavením, ktoré vyhovuje súčasným štandardom. Tie stanovujú, že človeku v ochrannom obleku nesmie vo vode klesnúť telesná teplota o viac ako dva stupne v priebehu šiestich hodín. Vedci z NRC ale vedia, že existuje rozdiel v testovaní oblekov v nádržiach so studenou vodou a v skutočnej arktickej búrke. www.nrc-cnrc.gc.ca

Pocta za objav rohatého dinosaura

Keď v roku 1972 Al Lakusta, učiteľ biológie na gymnáziu v Alberte, objavil v blízkosti mesta Grande Prairie pozostatky dinosaura, netušil, že ide o doposiaľ neznámy druh. Vedci skúmali úlomky kostí vyše tridsať rokov a prišli k záveru, že ide o dinosaura z rodu Pachyrhinosaurov, ktorí sa vyznačujú vystupujúcim rohovitým nosom. Domnievajú sa tiež, že vzhľadom na množstvo kostrových pozostatkov na mieste nálezu išlo zrejme o stádo týchto zvierat, ktoré tu zahynulo pri pokuse o prekonanie rozvodnenej rieky. Na slávnostnom predstavení nového druhu bolo odhalené aj jeho

meno Pachyrhinosaurus lakustai. Al Lakusta, ktorý je už na dôchodku, sa tak môže tešiť z úspešného zavŕšenia svojej kariéry amatérskeho paleontológa. Nálezisko v Pipestone Creek je výnimočné - tak dobre zachované pozostatky kostry neboli zatiaľ nájdené na žiadnom z mnohých miest v Alberte, kde vykopávky prebiehajú. Kostí pochádzajú z veľkého počtu jedincov rôzneho veku, vďaka čomu je možné skúmať aj správanie sa a rast týchto dinosaurov.

www.science.ualberta.ca

Maskoty zimných olympijských hier 2010 sa predstavujú

Iba 18 mesiacov delí Vancouver od začiatku zimných olympijských hier. Minulý týždeň vyšiel z Port Moody v Britskej Kolumbii „Vlak duchov“, ktorý počas budúcich 4 týždňov zastaví

na 10 miestach 6 provincií, aby Kanad'anom po celej krajine predstavil pripravované hry. V každej zastávke vlak ponúkne celodenné outdoorové aktivity. Zároveň nebudú chýbať výstavy o histórii Kanady, minulých olympijských hrách a najlepších športovcoch sveta. Vlak budú sprevádzať aj maskoty olympiády -

Miga, Quatchi a Sumi. Všetky tri postavy pochádzajú z kanadskej indiánskej mytológie. Miga je mladá morská medvedica inšpirovaná legendou Indiánov severozápadného pobrežia Pacifiku o kosatke, ktorá sa premení na medvedicu, akonáhle sa dotkne zeme. Konkrétne na vzácnu kermodskú bielu medvedicu, ktorú pôvodní obyvatelia označujú za ducha medveďov. Má vraj ľuďom pripomínať dobu ľadovú. Quatchi je veľké mystické zviera žijúce v lesoch, je plaché ale priateľské. Ide o veľmi obľúbenú mytologickú postavu miestnych legiend. Quatchi miluje zimné športy, najmä hokej. Posledným maskotom je Sumi, zvierací duch obývajúci hory Whistler. Má čiapku z kosatky, namiesto rúk krídla vtáka búrliváka, ktorý dokáže mávaním krídel vyvolať hromobitie, a na nohách medvedie chlpy. V indiánskej mytológii sa stotožňuje s úlohou strážcu a ochrancu. Na jeho zjave je dôležitá transformácia. Sumi sa nachádza na pomedzí ľudského, zvieracieho a duchovného sveta a z každého z nich má nejaké vlastnosti, ktoré si pôvodní obyvatelia veľmi cenili. Je veľkým fanúšikom paralympijských hier. Všetky postavy môžete spoznať prostredníctvom interaktívnych hier na www.vancouver2010.com www.cpspirittrain.com

Viete, že...

členovia radnice vo Fort Saskatchewan v provincii Alberta v minulosti zabezpečovali vysokú volebnú účasť veľmi neštandardne? V roku 1969 dokonca schválili zákon, ktorý zakazoval v deň volieb predaj alkoholu - to aby sa niektorý z voličov nezabudol cestou na radnicu v miestnom podniku. Zákon sa ale nestretol s pochopením, a tak bol už po roku odvolaný.

KVÍZ O KANADE

Ako sa volá najhlbšie kanadské jazero?

(Odpoveď a novú otázku nájdete v ďalšom vydaní Mozaiky.)

Odpoveď z minulého čísla: Úradnými jazykmi Nunavutu sú inuktitut, innuinaqtun, angličtina a francúzština.